

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yksiköille

TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUT

Voimassa 20.5.2024–19.5.2033

Korvaa Terveystuollon asiakasmaksut PYSY046, 7.2.2023 (HEL 2023-001653)

Luokka talous

Asiasanat asiakasmaksut, terveydenhuollon asiakasmaksut

Diaarinumero HEL 2024-002790

Sisällys

1. Yleistä.....	2
2. Asiakasmaksujen määrittämisen perusteet.....	2
2.1. Asiakasmaksukäytännöt eräissä asiakkaiden erityisryhmissä	2
3. Terveysaseman avohoidon maksut.....	3
3.1. Terveystuollon ammattilaisten vastaanotot	3
3.2. Sarjahoito	3
3.3. Todistukset ja lausunnot.....	4
3.4. Isyystutkimukset	5
3.5. Seulontatutkimukset	5
4. Poliklinikkamaksut	5
5. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon maksut	5
6. Suun terveydenhuollon maksut	6
6.1. Asiakasmaksun muodostuminen ja palvelun maksuttomuus	6
6.2. Suun ja leukojen erikoissairaanhoido	6
6.3. Kotona annettava hammashoito.....	7
7. Lyhytaikaisen laitosp- ja kuntoutushoidon maksut	7
7.1. Maksukaton vaikutus maksuihin.....	8
7.2. Hoitopäivämaksu poikkeustilanteissa	8
8. Sairaankuljetus	8
9. Kotona annettavien palveluiden maksut.....	8
10. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapian maksut.....	9

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

10.1.	Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet.....	9
11.	Rokotukset ja tarttuvat taudit.....	10
12.	Hengityshalvauspotilaat	11
13.	Etäpalveluiden maksut	11
14.	Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu	11
15.	Viitteet ja säännökset	12
16.	Liitteet	12

1. Yleistä

Pysyväisohjeeseen on päivitetty uudet asiakasmaksujen suuruudet, jotka ovat voimassa 1.3.2024 alkaen. Maksujen kokonaisuutta on selkeytetty erityisesti suun terveydenhuollon osalta. Vanhentuneen käytännön mukaisia ohjeistuksia on poistettu ja sisältöä on muutoin selkeytetty.

2. Asiakasmaksujen määrittämisen perusteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta säädetään asiakasmaksulaissa (734/1992) ja -asetuksessa (912/1992). Asiakkaalta perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia (asiakasmaksulaki 2 §). Järjestämisvastuussa oleva hyvinvointialue voi päättää periä laissa ja asetuksessa säädettyjä enimmäismaksuja pienempiä maksuja tai päättää kokonaan palvelun maksuttomuudesta (asiakasmaksulaki 11 §).

Asiakasmaksujen perusteista ja rajoista päättää Helsingin kaupungissa sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta (Helsingin kaupungin hallintosääntö 10 luku 1 § 3 mom. 1 kohta). Terveys- ja terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja tarkistetaan indeksin mukaisesti joka toinen vuosi.

2.1. Asiakasmaksukäytännöt eräissä asiakkaiden erityisryhmissä

Asiakkaiden erityisryhmiä ja niitä koskevat maksukäytännöt:

- **Varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavien** osalta todellisten kustannusten mukaiset maksut peritään puolustusvoimilta tai siviilipalveluspaikalta. Palvelun saajalta ei peritä asiakasmaksua. Tämä koskettaa kaikkia kotikunnasta riippumatta. Lisätietoja pysyväisohjeessa 023 (ulkokuntalaisten terveydenhuollosta laskuttaminen).
- **Ulkomailta tulevien** oikeudesta hoitoon sekä maksuista ja korvauksista kerrotaan pysyväisohjeessa 011 (ulkomailta tulevien oikeus hoitoon, maksut ja korvaukset). Ohje kattaa myös pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paperittomat.
- **Ulkokuntalaisten** terveydenhuollosta laskuttamisesta kerrotaan pysyväisohjeessa 023 (ulkokuntalaisten terveydenhuollosta laskuttaminen).
- **Liikennevahinko- ja työtapaturomapotilaiden** hoitokustannuksista ja menettelytavoista kerrotaan pysyväisohjeessa 095 (liikennevahinko- ja tapaturmapotilaiden hoidon täyskustannusvastuu ja laskutus vakuutusyhtiöiltä).

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

3. Terveysaseman avohoidon maksut

3.1. Terveysterveystarvituksen ammattilaisten vastaanotot

Terveyskeskuksen **lääkärivastaanotosta** ei peritä asiakasmaksua asiakkailta, olivat nämä helsinkiläisiä, ulkokuntalaisia tai Suomen ulkopuolelta tulevia (Kvsto 28.11.2012 § 382 ja Kvsto 13.6.2018 § 185). Ulkomaalaisilta perittävistä maksuista ja laskutuksesta kerrotaan lisää pysyväisohjeessa 011 (ulkomailta tulevien oikeus hoitoon, maksut ja korvaukset) sekä ulkokuntalaisilta perittävistä maksuista pysyväisohjeessa 023 (ulkokuntalaisten terveydenhuollosta laskuttaminen).

Sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kättilön vastaanotto, neuvola- ja äitiysneuvolakäynnit sekä terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat asiakkaille maksuttomia (asiakasmaksulaki 5 §). Samoin terveydenhuollon avosairaanhoito, kun käynnin syy on **mielenterveyteen liittyvä**, on aina maksutonta asiakkaalle (asiakasmaksulaki 5 §).

Lisäksi terveysasemalla järjestetty **fysioterapian suoravastaanotto** sekä **toimintaterapia** (LTK 14 § 30.1.2024) on kaiken ikäisille asiakkaille maksutonta. Sen sijaan terveysasemalla sijaitsevien keskitettyjen fysioterapiayksiköiden fysioterapian vastaanotoilta sekä muista terapiakäynneistä peritään asiakasmaksu yli 18-vuotiailta liitteen 1 mukaisesti.

3.2. Sarjahoito

Sarjahoidosta (asiakasmaksuasetus 11 §) peritään maksu vain yli 18-vuotiaalta asiakkaalta liitteen 1 mukaisesti. Maksu peritään enintään 45 hoitokerralta (ei sairauskohtaisesti) kalenterivuodessa. Jos sarjahoitoa annetaan ryhmässä, asiakasmaksu peritään vain sarjahoidon ensimmäiseltä hoitokerralta, jolloin hoidontarvearvio ja hoitosuunnitelman tehdään.

Sarjahoidosta ei peritä asiakkaalta maksua mielenterveystyössä annetussa sarjahoidossa eikä terveysasemalla sarjahoitona annetusta hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriöhoidosta sekä säde- ja sytostaattihoidosta.

Maksut, jotka peritään enintään määrättyiltä hoitokerroilta tai hoitopäiviltä kalenterivuodessa (esim. sarjahoitomaksu) otetaan huomioon riippumatta siitä, onko hoito saatu yhdessä tai useammassa kunnassa. Potilaan on osoitettava saamiensa hoitokertojen tai hoitopäivien määrä.

3.3. Todistukset ja lausunnot

Lääkärin ja hammaslääkärin todistuksista ja lausunnoista peritään asiakkaalta maksu asiakasmaksuasetuksen 23 §:n mukaisesti. Maksu peritään myös lyhytaikaisessa terveydenhuollon laitoshoidossa olevalta asiakkaalta (LTK 30.1.2024 § 14).

Lausunnoista ja todistuksista peritään samansuuruinen maksu lausunnon tai todistuksen laajuudesta riippumatta. Poikkeuksena on ajokorttilaissa (386/2011) säädetyn ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi tarvittava lääkärintodistus, josta peritään erillinen maksu.

Maksut on esitetty liitteessä 1.

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Mikäli sama todistus sisältää maksuttoman osan ja hoitoon liittymättömän, muuten maksullisen osan, peritään todistuksesta maksu hoitoon liittymättömän maksullisen osan perusteella.

Lääkärinlausunnosta tai –todistuksesta ei kuitenkaan peritä maksua, kun se annetaan:

- 1) asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi (kts. hoito: laki potilaan asemasta ja oikeuksista 2 §:n kohta 2).
- 2) sairausvakuutuslain [5 luvun](#) nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai
- 3) lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi, jonka kesto on enintään mainitun lain 8 luvun 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun omavastuuajan pituinen.

Edellä todettu tulee ottaa huomioon myös niin somaattisen erikoissairaanhoidon poliklinikalla kuin psykiatrisessa toiminnassa.

Seuraavista todistuksista ja lausunnoista ei peritä maksua asiakkaalta:

- rintamaveteraanien kuntoutuksesta kirjoitettu B-todistus
- työnantajalta haettavaa sairauslomaa varten tehty lausunto (vaikka sen perusteella voisi hakea myös Kelan päivärahaa. Huom. yleensä A-todistus, mutta myös B-lausunno voi olla tällä perusteella maksuton - lausunnon tarkoitus on merkittävä lomakkeelle),
- toiseen sairaanhoitolaitokseen pääsemistä varten (lähete),
- joukkorokotuksen yhteydessä annettava todistus,
- vanhemmille lapsen sairaudesta annettava suppea todistus,
- neuvola- ja kouluterveydenhuoltotoimintaan liittyvä todistus,
- asiakkaan kuljetuksesta tai saattajan tarpeesta sairausvakuutuksen korvauksen hakemista varten annettu todistus,
- pitkäaikaishoidon laitospaikan hakemiseen liittyvä lääkärintodistus (lausunto on maksuton myös silloin, kun henkilö hakee itse maksavana yksityistä laitoshoitopaikkaa),
- terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa lääketieteellisesti perusteltua kuntoutusta varten kirjoitettu B-lausunno,
- holhousviranomaisen (valtion oikeusaputoimisto) tai tuomioistuimen pyytämä lausunto edunvalvonta-asian tai edunvalvontavaltuutusasian käsittelyä varten,
- yleisvaarallisen tartuntataudin ja muun maksuttomaan hoitoon oikeuttavan sukupuoliteitse tarttuvan taudin hoitoon liittyvää todistusta,
- hengityshalvauspotilaan hoitoon liittyvää lääkärintodistusta ja lausuntoa,
- muu asiakkaan sairauden hoidon vuoksi tarpeellisen hoidon suorittamista varten tehty todistus tai lausunto.

3.4. Isyytutkimukset

Tuomioistuimen tai lastenvalvojan määräämät oikeusgeneettiset isyytutkimukset ovat tutkittavalle maksuttomia (asiakasmaksulaki 4 §).

3.5. Seulontatutkimukset

Irtoisolututkimukset (Papa-koe) ja mammografiatutkimus ovat asiakkaille maksuttomia (asiakasmaksulaki 5 §). Helsingin kaupunki hyödyntää ulkoisia palveluntuottajia seulontatutkimuksien toteutukseen (HUSLAB, Synlab).

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

4. Poliklinikkamaksut

Somaattisen erikoissairaanhoidon poliklinikan (esim. sisätautien tai geriatrian poliklinikka) käynnistä peritään maksu liitteen 1 mukaisesti. Poliklinikan käyntimaksua ei peritä alaikäiseltä, psykiatrista hoitoa saavalta potilaalta, rintamaveteraanilta tai sotainvalidilta eikä niissä tilanteissa, jos potilas otetaan sairaalaan poliklinikkakäyntipäivänä.

Poliklinikkamaksu peritään silloin, kun potilas ohjataan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan somaattisen erikoissairaanhoidon poliklinikalta tutkimuksiin ja jatkohoitoon HUSiin sekä silloin kun potilas on ohjattu toimialan erikoissairaanhoidon poliklinikalle terveysasemalta tai terveys- ja hyvinvointikeskuksesta.

Liitteessä 2 on maksujen tulkintaohje, jossa on yksityiskohtaisesti otettu kantaa eräisiin poliklinikoilla tehtäviin hoito- ja tutkimustoimenpiteisiin.

5. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon maksut

Terveydenhuoltolain 16 §:n mukainen kouluterveydenhuolto on maksutonta kaikenikäisille oppilaille, myös yli 18-vuotiaille perusopetuksessa oleville.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat erikoistutkimukset ovat asiakkaalle maksuttomia:

- 1) erikoislääkärin suorittama näön tai kuulon tutkimus, tällaisen lääkärin määräämä laboratorio- tai röntgen tai muu vastaava tutkimus mukaan luettuna
- 2) mielenterveyden selvittämiseksi tehty psykiatrin tutkimus
- 3) psykologin suorittama tutkimus.

Ulkokuntalaisen oppilaan osalta on kerrottu pysyväisohjeessa 023 (ulkokuntalaisten terveydenhuollosta laskuttaminen).

Terveydenhuoltolain 17 §:n mukainen opiskeluterveydenhuolto on asiakkaalle maksutonta.

Koulussa, koulumatkalla ja majoituksessa sattuneen tapaturman hoito on oppilaalle maksutonta.

Koululaisilta ja opiskelijoilta peritään muusta sairaanhoidosta ja poliklinikkakäynneistä samat maksut kuin muultakin väestöltä.

6. Suun terveydenhuollon maksut

6.1. Asiakasmaksun muodostuminen ja palvelun maksuttomuus

Suun terveydenhuollossa perittävät asiakasmaksut muodostuvat käynti- ja toimenpidekohtaisista maksuista. Maksut on esitetty liitteessä 1.

Käyntimaksun suuruus riippuu siitä, käykö asiakas suuhygienistin, hammaslääkärin vai erikoishammaslääkärin vastaanotolla. Toimenpidemaksut laskutetaan toteutuneiden toimenpiteiden mukaan.

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Hammashoidon käynti- ja toimenpidemaksujen lisäksi suun terveydenhuollossa peritään hammaslaboratorio- ja materiaalikuluja seuraavasti:

- hammaslaboratorion hammastekniset kulut proteettisessa-, purentafysiologisessa- ja oikomishoidossa
- keinojuurimateriaalikulut implanttihoidoissa.

Alaikäisen maksuttomasta hammashoidosta huolimatta alaikäiseltä peritään syntyneet kustannukset, mikäli asiakas on annettujen käyttöohjeiden vastaisen menettelyn tai ilmeisen huolimattomuuden vuoksi aiheuttanut oikomislaitteen häviämisen tai vahingoittumisen. Uuden oikomislaitteen hankkimisesta tai vahingoittuneen laitteen korjaamisesta aiheutuneet hammastekniset kulut peritään todellisten kustannusten mukaisina.

Suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta 18 vuotta täyttäneeltä perittävät maksut perustuvat pääosin THL:n ylläpitämän [suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen toimenpiteiden vaativuusluokkaan](#).

Seuraavilta asiakkailta ei peritä suun terveydenhuollon palveluista maksuja:

- Alle 18-vuotiaat
- Rintamaveteraaneilta ja henkilöiltä, jolla on todistus miinanraivaustehtävään osallistumisesta (asiakasmaksulaki 9 §) ei peritä maksua hampaiden tarkastuksesta, ehkäisevästä hoidosta eikä protetiikkaan liittyvästä kliinisestä työstä.
- Laitoksessa hoidettavalta asiakkaalta ei peritä maksua sellaisesta hammassairauksien hoidosta, joka on asiakkaan muun sairauden hoitamiseksi tai lääkityksen vuoksi tarpeellinen, minkä tulee ilmetä lääkärin antamasta läheteestä.
- Säännöllisen kotihoidon asiakkailla kotona annettava suun terveydenhoito sisältyy kotihoidon asiakasmaksuun.

6.2. Suun ja leukojen erikoissairaanhoido

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan suun terveydenhuollossa toteutettavasta suun ja leukojen erikoissairaanhoidosta peritään tavanomaisten maksujen sijasta poliklinikkamaksu silloin, kun tutkimuksen ja hoidon perusteena on (asiakasmaksuasetus 9 a §):

- a) hampaiston, leukojen ja kasvojen kehityshäiriö
- b) vaikea, toimintaa häiritsevä laaja-alainen synnynnäinen hampaistopuutos tai kehityshäiriö
- c) pään ja leukojen alueen kiputila
- d) kaulan ja pään alueen säteilytys tai sytostaattihoido
- e) muu kuin hammassairauden takia välttämätön suun hoito.

Edellä mainittuun ryhmään kuulavalta asiakkaalta ei peritä poliklinikkamaksua tavanomaisesta hammashoidosta.

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

6.3. Kotona annettava hammashoito

18 vuotta täyttäneeltä tilapäisen kotihoidon asiakkaalta peritään kotona annettavasta hammashoidosta maksut seuraavasti (Kuntaliiton soveltamisohje liittyen suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen koodiin WYA20):

- hammaslääkärin kotikäynnistä tilapäisen kotihoidon lääkärin kotikäynnin maksua vastaava maksu
- hammashoitajan kotikäynnistä tilapäisen kotihoidon hoitajan kotikäynnin maksua vastaava maksu.

7. Lyhytaikaisen laitosp- ja kuntoutushoidon maksut

Lyhytaikaisesta laitoshoidosta, lyhytaikaisesta psykiatrisesta laitoshoidosta, vammaisen henkilön kuntoutushoidosta sekä omaishoitajan vapaan aikaisesta hoidosta peritään hoitopäiväperusteinen maksu. Maksut on esitetty liitteessä 1.

Lyhytaikaisessa laitoshoidossa asiakkaalta peritään hoitopäivämaksu (kokovuorokautinen) tai päivä- ja yöhoidon maksu (osavuorokautinen). Päivä- ja yöhoidon maksu peritään myös kotoa käsin sairaalassa lääkitystä varten käyville annetusta suonensisäisestä (iv) lääkityksestä kultakin hoitokerralta.

Psykiatrisen toimintayksikön asiakkaalta, joka tarvitsee lyhytaikaista laitoshoidoa, peritään lyhytaikaisen psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivämaksu. Maksua ei peritä mielenterveyslain 9 §:n nojalla järjestetyn tarkkailun ajalta, jos tarkkailtavaksi otettua henkilöä ei tarkkailun perusteella määrätä lain 8 §:ssä tarkoitettuun tahdosta riippumattomaan hoitoon.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestetystä laitoshoidosta peritään sama maksu riippumatta siitä, kestääkö hoito kokonaisen vai osan vuorokautta.

Vammaiselle henkilölle terveydenhuoltolain 29 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua laitoshoidona annettua kuntoutushoidosta peritään asiakkaalta kuntoutushoidon maksu. Muilta kuin edellä tarkoitetuilta vammaisilta henkilöiltä peritään laitoshoidona annettua kuntouttavasta hoidosta lyhytaikaisen laitoshoidon maksu.

Alle 18-vuotiailta voidaan periä asiakasmaksu lyhytaikaisessa laitoshoidossa, kuntoutushoidossa ja päivä- tai yöhoidossa enintään seitsemän hoitopäivän ajalta per palvelu per kalenterivuosi (asiakasmaksuasetus 3:12–14 §).

7.1. Maksukaton vaikutus maksuihin

Taulukko 1. Lyhytaikaisten palveluiden maksut maksukaton täytyttyä

Palvelu	Maksukaton täytyttyä
Lyhytaikainen laitoshoido	Pienempi maksu
Lyhytaikainen psykiatrisen laitoshoido	Samansuuruinen maksu
Päivä- tai yöhoito (osavuorokautinen)	Samansuuruinen maksu
Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen hoito	Samansuuruinen maksu
Vammaisen henkilön kuntoutushoido	Maksuton

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Lyhytaikaisen laitoshoidon pienempi maksu maksukatons täytyttyä perustuu siihen, että asiakkaalta ei enää peritä maksua hoidosta, vaan ainoastaan ylläpidosta. Maksukatosta ja palveluista perittävistä maksuista maksukatons täyttymisen jälkeen on kerrottu lisää pysyväisohjeessa 094 (maksukatton sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävissä asiakasmaksuissa).

7.2. Hoitopäivämaksu poikkeustilanteissa

Hoitopäivämaksun osalta tulee huomioida seuraavaa:

- Hoitopäivämaksu peritään tulo- ja lähtöpäivältä, kuitenkin vain kerran vuorokaudessa (asiakasmaksuasetus 12 §).
- Jos potilas siirtyy välittömästi laitoshoittoon toiseen hyvinvointialueen sijoittamaan laitokseen, lähtävä laitos ei saa periä maksua lähtöpäivältä (asiakasmaksuasetus 12 §).
- Jos potilas siirtyy laitoksesta muuhun kuin hyvinvointialueen sijoittamaan laitoshoittoon (esim. palveluasuntoon tai yksityiseen sairaalaan omalla kustannuksellaan) lähtävä laitos laskuttaa potilaalta myös lähtöpäivän.
- Lomatilanteissa hoitopäivämaksu peritään sekä tulo- että lähtöpäiviltä, ei kuitenkaan koko päivän kestävältä lomapäivältä.
- Mikäli asiakas on kirjoitettu sairaalaan sisälle ja hän myös lähtee sairaalasta tulopäivänään, peritään häneltä hoitopäivämaksu.
- Mikäli potilas siirretään eri vuorokauden aikana poliklinikalta suoraan vuodeosastolle, peritään poliklinikkamaksu ja sisäänkirjoituspäivästä lukien hoitopäivämaksu.
- Mikäli potilas ei koekotiutuksen jälkeen palaa enää laitoshoittoon, peritään häneltä hoitopäivämaksu vain koekotiutuksen alkamispäivään (se mukaan lukien) saakka.
- Jos asiakas siirtyy pitkäaikaisesta palvelusta lyhytaikaiseen laitoshoittoon, häneltä ei peritä pitkäaikaisesta palvelusta maksua lyhytaikaisen laitoshoidon ajalta (asiakasmaksulaki 10 k §).

8. Sairaankuljetus

Lääkärin määräämästä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon ei peritä maksua asiakkaalta.

9. Kotona annettavien palveluiden maksut

Tilapäisistä kotona annettavista palveluista (kotihoito, kotisairaanhoido, kotisairaala, lapsiperheiden kotipalvelu) perittävistä maksuista on kerrottu pysyväisohjeessa 069 (tilapäisistä kotona annettavista palveluista sekä lyhytaikaisista asumispalveluista, laitoshoidosta ja perhehoidosta perittävät asiakasmaksut).

Pitkäaikaisista, jatkuvista ja säännöllisistä kotona annettavista palveluista (ml. lapsiperheiden kotipalvelu) perittävistä maksuista on kerrottu pysyväisohjeessa 147 (jatkuvista ja säännöllisistä kotona annettavista palveluista sekä yhteisöllisestä asumisesta perittävät asiakasmaksut).

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

10. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapian maksut

Terapiaa voidaan järjestää myös terveydenhuoltolain 29 §:n mukaisena lääkinnällisenä kuntoutuksena. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiasta peritään asiakasmaksu vain yli 18-vuotiaalta. Vastaanottokäynnin maksuna peritään sarjahoidon maksua vastaava asiakasmaksu, ja kotikäynnistä peritään tilapäisen kotihoidon hoitajan käynnin asiakasmaksu. Maksut on esitetty liitteessä 1.

Lääkinnällisenä kuntoutuksena järjestetään seuraavia:

- fysioterapia,
- allasterapia,
- toimintaterapia,
- lymfaterapia,
- puheterapia
- neuropsykologinen kuntoutus.

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja -mahdollisuuksia selvittävä tutkimus sekä sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus ovat potilaalle maksuttomia.

Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon asiakkaalle kotona annettavan lääkinnällisen kuntoutuksen maksut sisältyvät kotihoidon maksuun. Tilapäisen kotihoidon asiakkaalta peritään kotona annettavasta lääkinnällisestä kuntoutuksesta hoitajan kotikäynnin maksu per käyntikerta.

Ensiarviointiin liittyvä käynti (tai käynnit) on maksuton.

10.1. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet, niiden tarpeen arviointi, sovitus, käytön opetus sekä huolto ovat aina käyttäjälleen maksuttomia palveluita. Apuvälineen luovuttanut toimintayksikkö ei kuitenkaan korvaa korjauksia tai huoltoja, jotka käyttäjä on itse tilannut ulkopuoliselta taholta ilman apuvälineen omistavan terveydenhuollon yksikön lupaa.

Apuvälineen kuljettaminen on aina käyttäjän tai hänen lähipiirinsä vastuulla, lukuun ottamatta kooltaan suurien tai painavien apuvälineiden kuljettamista, joiden kuljetuksesta sovitaan erikseen apuvälinepalveluiden kanssa. Poikkeuksena ovat apuvälineiden muuttokuljetukset, joista asiakas vastaa omakustanteisesti.

Apuvälinepalveluihin liittyviin käynteihin asiakas voi käyttää Kela-taksia. Erityiskulkuneuvon, kuten invataksin tarpeellisuudesta voi pyytää apuvälinepalveluista erillisen todistuksen. Kela ei kuitenkaan korvaa pelkkää apuvälineen kuljettamista ilman asiakasta.

Huolimattomasta tai ohjeiden vastaisesta käytöstä tai säilytyksestä seuranneen apuvälineen rikkoutumisen aiheuttamat kulut voidaan periä asiakkaalta vahingonkorvauslain perusteella. Myös palauttamatta jätetyistä apuvälineistä voidaan asiakasta laskuttaa apuvälineen käyvän arvon verran.

Hoitoon liittyvät apuvälineet ovat kuitenkin asiakkaalle maksullisia silloin kun apuvälineen tarve aiheutuu:

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

- työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015),
- maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015),
- sotilasvammalain (404/1948),
- liikennevakuutuslain (460/2016),
- potilasvakuutuslain (948/2019) tai
- näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista.

11. Rokotukset ja tarttuvat taudit

Seuraavat rokotukset ovat asiakkaalle maksuttomia (asiakasmaksulaki 5 §)

- kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvät rokotukset
- yleiset vapaaehtoiset rokotukset
- rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa
- tartuntatautilain 47 §:ssä tarkoitetut pakolliset rokotukset
- työntekijöille ja opiskelijoille tarkoitetut rokotukset

Ks. tarkemmin tartuntatautilaki (1227/2016) 44–48 §.

Yleisvaarallisten tartuntatautien hoito on asiakkaalle maksutonta (asiakasmaksulaki 5 §):

- yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet
- yleisvaaralliselle tartuntataudille altistuneeksi todetun tai perustellusti altistuneeksi epäillyn karanteeni sekä eristäminen

Valvottavien tartuntatautien hoitoon määrätty lääkkeet ovat maksuttomia, mutta hoidosta peritään maksu.

- **Huom. poikkeus:** HIV-infektion, sankkerin, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimus, **hoito sekä hoitoon ja ehkäisyyn määrätty lääkkeet ovat maksuttomia.**

Yleisvaarallisten tartuntatauti

en sekä edellä lueteltujen poikkeuksen mukaisten valvottavien tartuntatautien tutkimus ja hoito ovat **aina asiakkaalle maksuttomia** hoitopaikasta riippumatta, vaikka diagnoosi vahvistuisi vasta myöhemmin.

- Käyntimaksut jätetään perimättä asiakkaan tulositystä riippumatta aina, kun lääkäri epäilee oireiden syyksi edellä mainittua tautia ja tutkimuksia tehdään ensisijaisesti kyseisen taudinsyyn varmentamiseksi.
- Mikäli myöhemmin ilmenee, ettei kyseessä ollutkaan maksuttomaan hoitoon ja tutkimukseen oikeuttava tarttuva tauti, laskutetaan käyntimaksut jälkikäteen.
- Yleisvaarallisen tartuntataudin **tutkimus** on kuitenkin asiakkaalle maksutonta riippumatta siitä, osoittautuuko testituloksella positiiviseksi vai negatiiviseksi.
- Mikäli asiakas on tullut tutkimukseen jonkin muun syyn kuin edellä mainittujen vuoksi ja lääkäri tutkituttaa taudinaiheuttajia, potilaalta peritään käyntimaksu.
- Virheellisesti peritty käyntimaksu palautetaan aina asiakkaan pyynnöstä, mikäli osoittautuu, että kyseessä oli maksuttomaan hoitoon oikeuttava tauti.
- Jos edellä mainittu potilas on hoidossa muusta syystä, hoito on maksutonta vain tartuntatautilääkkeiden osalta.

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Tietoa yleisvaarallisista ja valvottavista tartuntataudeista sekä ajantasainen listaus löytyy [THL:n sivuilta](#).

12. Hengityshalvauspotilaat

Hyvinvointialueen hengityshalvauspotilaalle järjestämä hoito ja hoitoon liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia (asiakasmaksuasetus 22 §). Hoito tulee järjestää sairaalassa tai potilasta sairaalan kirjoista poistamatta kotihoidossa.

Hengityshalvauspotilaaksi katsotaan henkilö, joka tarvitsee hengityshalvauksen johdosta pitkäaikaista hoitoa hengityshalvauslaitteessa tai lyhytaikaisempaa hoitoa hengityshalvauslaitteessa edellyttävä hengityshalvaus, milloin se on aiheutunut poliosta tai sellaisesta muusta tartuntataudista, jonka sosiaali- ja terveysministeriö katsoo polioon verrattavaksi.

Helsinkiiläiset hengityshalvauspotilaat ovat sisäänkirjoitettuja HUSiin, mutta jos tällaista potilasta hoidetaan kotona ja hän tällöin käyttää jotakin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan avohoidon palvelua, häneltä ei peritä potilasmaksuja palvelujen käytöstä

13. Etäpalveluiden maksut

Sosiaali- ja terveydenhuollon etänä järjestetyistä palveluista peritään asiakasmaksu, joka on 80 prosenttia vastaavan lähipalvelun asiakasmaksusta (sosiaali- ja terveyslautakunta 30.1.2024 § 14).

Asiakasmaksu peritään vain sellaisista etäpalveluista, joita vastaavista lähipalveluista peritään asiakasmaksu.

14. Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan periä vain 18 vuotta täyttäneeltä maksu asiakasmaksulain 3 §:n perusteella. Maksua ei saa kuitenkaan periä silloin, kun varatun ajan peruuttamatta jäämiseen on hyväksyttävä syy tai maksun periminen muutoin olisi kohtuutonta.

Maksun määrä on esitetty liitteessä 1. Lisätietoja käyttämättä jätetyn palvelun maksusta löytyy pysyväisohjeessa 084 (käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu).

15. Viitteet ja säännökset

Ajokorttilaki (386/2011)

Laki (734/1992) ja asetus (912/1992) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (lyh. asiakasmaksulaki ja -asetus)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

Liikennevakuutuslaki 460/2016

Maatalousyrittäjien työtaturma- ja ammattitautilaki 873/2015

Mielenterveyslaki 1116/1990

Potilasvakuutuslaki 948/2019

Sairausvakuutuslaki 1224/2004

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
Sotilasvammalaki 404/1948
Tartuntatautilaki 1227/2016
Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010
Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015
Helsingin kaupungin hallintosääntö, kaupunginvaltuusto 13.9.2023 § 214
Kaupunginvaltuuston päätös 28.11.2012 § 382 terveyskeskusmaksun perimisestä luopuminen
helsinkiläisiltä vuoden 2013 alusta
Kaupunginvaltuuston päätös 13.6.2018 § 185 Ulkokuntalaisilta ja Suomen ulkopuolelta tulevilta
perittävästä terveyskeskusmaksusta luopuminen
Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 7.6.2022 § 112 Tilapäisen kotihoidon lääkärikäyntien
maksuttomuus
Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 30.1.2024 § 14 Terveystieteidenhuollon tasasuuruiset
asiakasmaksut 1.3.2024 alkaen
Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 30.1.2024 § 15 Sosiaali- ja terveystieteidenhuollon
lyhytaikaisen laitoshoidon, sosiaalihuollon lyhytaikaisen asumispalvelun ja vammaisten
kuntoutushoidon sekä sosiaalihuollon lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen
asiakasmaksut 1.3.2024 alkaen
Toimialajohtajan päätös 8.12.2021 § 235 Terveystieteidenhuollon asiakasmaksujen
indeksitarkistukset
Kuntaliiton soveltamisohje liittyen suun terveystieteidenhuollon toimenpideluokituksen koodiin WYA20

16. Liitteet

Liite 1. Terveystieteidenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut
Liite 2. Maksujen tulkintaohjeita

Lisätietoja: Erytysuunnittelija Elina Karhunen, puh. 310 34353
Asiakasmaksupäällikkö Ulla Hautamäki, puh. 310 43604
Juridisen tuen lakimies Harri Lehtonen, puh. 310 42668

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@hel.fi.

toimialajohtaja	hallintojohtaja
Juha Jolkkonen	Tiina Mäki

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Liite 1. Terveystenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut (TAJ päätös 8.12.2021 § 235 ja LTK päätökset 7.6.2022 § 112, 30.1.2024 § 14 sekä 30.1.2024 § 15).

PALVELU	ASIAKAS- MAKSU, €
Terveystenhuollon käynti- ja suoriteperusteiset palvelut	
Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynti, tilapäinen kotihoito ja kotisairaanhoido	maksuton
Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynti, tilapäinen kotisairaanhoido	15,20
Muun henkilön kotikäynti, tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoido ja kotisairaanhoido	9,60
Lääkejakelu/apteekin annosjakelu	9,60
Lääkinnällisen kuntoutuksen terapia, vastaanotto	12,80
Lääkinnällisen kuntoutuksen terapia, kotikäynti	9,60
Sarjahoito, kerta	12,80
Poliklinikkakäynti	46,00
Terapiakäynnit terveysasemalla	
• Toimintaterapia	maksuton
• Fysioterapian suoravastaanotto	maksuton
• Fysioterapian avovastaanotto (fysioterapian keskitetyt palvelupisteet)	12,80
• Muu terapian vastaanotto (esim. ravitsemus- tai jalkaterapia)	12,80
Lääkärintodistus	56,70
Lääkärintodistus ajo-oikeutta varten	68,10
Lyhytaikaiset palvelut	
Lyhytaikainen laitoshoido, hoitopäivä	54,60
Lyhytaikainen laitoshoido, psykiatrian hoitopäivä	25,10
Lyhytaikainen laitoshoido maksukaton täytyttyä	25,10
Päivä- ja yöhoito (osavuorokausi)	25,10
Vammaisen henkilön kuntoutushoido, hoitopäivä	18,80
Omaishoitajan vapaan aikainen palvelu	12,80
Muut maksut	
Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu	56,70

Suun terveydenhuollon vastaanottomaksut sekä muut yleisimmät maksut	
Suun terveydenhuollon käynti/vastaanotto	
Suuhygienisti	11,30
Hammaslääkäri	14,60
Erikoishammaslääkäri	21,50
Proteettiset toimenpiteet	
Proteesin pohjaus	61,20
Proteesin korjaus	41,80
Akryyliosa ja kokoproteesi	204,80

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Kruunut ja sillat per hammas	204,80
Rankaproteesi	248,60
Kuvantamistutkimukset	
Hammaskuva	9,40
Kallolateraalikuvaus	21,10
Kartiokeilakuvaus	21,10
Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus	21,10
Tutkimukset ja terveystarkastukset	
Suun tutkimus, suppea	9,40
Suun perustutkimus	21,10
Suun tutkimus, laaja	41,80
Suun erityistutkimus	41,80
Ehkäisevän hoidon toimenpide	9,40
Hampaan kiinnityskudossairauden hoito	
Parodontologinen hoito, erittäin suppea	9,40
Parodontologinen hoito, suppea	21,10
Parodontologinen hoito	41,80
Parodontologinen hoito, pitkäkestoinen	41,80
Parodontologinen hoito, erittäin pitkäkestoinen	61,20
Parodontologinen hoito, komplisoitunut sairaus, erittäin vaativa	85,90
Paikkaushoidot	
Pieni täyte	21,10
Yhden pinnan täyte	21,10
Kahden pinnan täyte	41,80
Kolmen tai useamman pinnan täyte	41,80
Hammasterä tai hammaskruunu	61,20
Suun ulkopuolella valmistettu kahden pinnan täyte	61,20
Suun ulkopuolella valmistettu kolmen tai neljän pinnan täyte	85,90
Hampaan juurenhoidot	
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus	21,10
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus, vaativa	41,80
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus, erittäin vaativa	41,80
Hampaan juurikanavien. avaus ja laajennus, erittäin vaativa ja pitkäkestoinen	61,20
Hampaan juurentäyttö, 1-juurikanavainen hammas	21,10
Hampaan juurentäyttö, muu	41,80
Kirurgiset toimenpiteet	
Hampaan poisto	21,10
Vaativa hampaan poisto ilman leikkausta	41,80
Hampaan poistoleikkaus	61,20
Maksu tutkimuksesta, hammastarkastuksesta ja sairauksien hoidosta toimenpiteeltä vaatavuusluokan mukaan	
Vaatavuusluokka 0–2	9,40
Vaatavuusluokka 3–4	21,10
Vaatavuusluokka 5–7	41,80
Vaatavuusluokka 8–10	61,20
Vaatavuusluokka ≥ 11	85,90

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Hammastekniset maksut	
Suun ulkopuolella valmistetut keraamiset täytteet/kruunut, hammastekninen maksu	119,90

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Liite 2. Maksujen tulkintaohjeita

POLIKLINIKKAKÄYNNIT (alle 18-vuotiaille aina maksuttomia)			
Toimenpide	Asiakas maksaa	Asiakas ei maksa	Huomioita
Hoitajan vastaanotto poliklinikalla	X		Maksua ei peritä hoitajan vastaanotosta erikseen, jos asiakkaalla on samana päivänä lääkärin vastaanottokäynti poliklinikalla
Lääkärin vastaanotto poliklinikalla	X		
Kliininen rasitusko	X		
Endoskopia	X		
Sydämen ultraäänitutkimus	X		
Sternaalipunktio	X		
Lumbaalipunktio	X		
Tahdistinpoliklinikkakäynti	X		
Aikuisten puheterapian laaja tutkimus	X		Poliklinikkamaksu
Muussa laitoksessa sisäänkirjoitettu potilas		X	Ko. laitos maksaa. Jos laitos on yksityinen, on selvítettävä, maksaako laitos vai potilas.
Rintamaveteraani, sotainvalidi		X	
Sotilasvammalain piiriin kuuluva henkilö		X	Valtion tapaturmavirasto maksaa ko. vamman vuoksi tehdyt käynnit.
Vankipotilas		X	Ao. vankila maksaa
Asevelvollinen		X	Ao. sotilaspiiri maksaa
Siviilipalvelumies		X	Ao. sijoituslaitos maksaa
Potilas poistuu ennen tutkimuksia		X	
Uusi käynti sen johdosta, että röntgen on ollut kiinni tai toimenpiteet ovat estyneet muusta vastaavasta syystä		X	
Epäonnistuneen toimenpiteen (esim. kipsaus) korjaus		X	
Samana päivänä kaksi käyntiä saman päivän aikana		X	Maksu 1. käynnistä
Eri poliklinikalla saman päivän aikana	X		Maksu molemmista käynneistä

14.5.2024

PYSYVÄISOHJE

PYSY046

Käynti sosiaalityöntekijän luona		X	
Valmistavat toimenpiteet maksuttomaan tai maksulliseen tutkimukseen (esim. paksusuolen täyhystyksen esiohjaus)		X	Kuitenkin tutkimukseen liittyvät sellaiset lääkkeet ym. valmisteet, jotka potilaan on nautittava kotonaan, potilas ostaa itse apteekista
Tulohaastattelu		X	
Tutkimuskäynnit, joihin ei sisälly käyntiä lääkärin vastaanotolla (esim. spirometria, ambulatoorinen verenpainemittaus, allergiatesti)	X		Jos lisäksi eri päivänä käynti lääkärin vastaanotolla, tästä peritään uusi maksu
Neuropsykologinen testaus	X		Ei liity psykiatriseen tutkimukseen
Näkökenttätutkimus	X		
Neuvonta sairaalaan tulon tms. takia		X	
Uloskirjoitus ja poliklinikkakäynti samana päivänä	X		Peritään hoitopäivämaksu
Ryhmäkäynti	X		Maksu ensimmäisestä käynnistä
Psykiatrinen avohoito poliklinikalla		X	
MUITA TILANTEITA			
Etäpalvelu	X		Maksu 80 % vastaavan maksullisen lähipalvelun maksusta
Lääkärin vastaanotto terveysasemalla		X	Maksuton kaupunginvaltuuston päätöksellä 28.11.2012 § 382
Lääkärin vastaanotolla toteutettu sarjahoitokäynti	X		Sarjahoidon maksu
Sotepe-toimialan henkilökunnan työterveyshuollon piirissä oleva käynti	X		Työterveydenhuollon läheteellä tapahtuneista käynneistä ajanvaraus- tai päivystyspoliklinikoilla peritään potilaalta normaalit poliklinikkamaksut
Turvapaikanhakija		X	Potilaalla oltava todistus sijoituksesta Helsinkiin, vastaanottokeskus maksaa todelliset kustannukset
Pakolainen	X		Pääsääntöisesti vastaa itse kustannuksista, vaihtoehtoisesti laskutetaan lähettävää yksikköä
Paperittomat	X		Ensisijaisesti vastaa itse kaikista toteutuneista kustannuksista, toissijaisesti valtio korvaa kustannukset asiakasmaksun ylittävältä osalta
Vakuutukset	X		Vastaa itse kustannuksista, mikäli ei vakuutustodistusta